

Evenmin als op enig ander gebied bestond er in Japan ten aanzien van het in de veroverde landen te voeren beleid eensgezindheid. De legerstaf wenste vooral de in China bezette gebieden niet prijs te geven, de marinestaf wilde de vrije beschikking houden over de grote marinebasis Singapore en over de aardolie-producerende gebieden in de *Nanjo*, waar Borneo en de Grote Oost (Celebes, de Kleine Soenda-eilanden, de Molukken en Nieuw-Guinea) onder marinebestuur stonden, en het departement van buitenlandse zaken alsook andere departementen waren met name in de tweede helft van de oorlog geneigd, aan de wensen van de nationalistische in de veroverde landen tegemoet te komen. Buitenlandse Zaken had toen evenwel geen directe bemoeienis meer met die landen. In '42 viel al te voorzien dat enkele tamelijk spoedig 'onafhankelijk' zouden worden – welk departement zou dan de officiële relaties met hun regeringen onderhouden? Met de regering van Mandsjoekwo, met de in Nanking gevestigde regering van bezet China alsmede met de regering van Thailand geschiedde dat door het departement van buitenlandse zaken, welnu: in de zomer van '42 dreven de staven van leger en marine door dat Buitenlandse Zaken werd uitgeschakeld. Er werd per 1 november '42 een departement van Groot-Oost-Azië in het leven geroepen waaraan om te beginnen de diplomatieke relaties met Mandsjoekwo, bezet China en Thailand werden overgedragen. In dat nieuwe departement gingen het departement van koloniën, het bureau van Aziatische Zaken van het departement van buitenlandse zaken, het zelfstandige Bureau voor Mandsjoekwose zaken en de onder het departement van economische zaken ressorterende Raad voor de economische ontwikkeling van de *Nanjo* op. Minister van Groot-Oost-Azië werd een hoofdambtenaar van het departement van financiën die tevens verbindingsofficier met de legerstaf was geweest, Kazoeo Aoki; de minister van buitenlandse zaken, Togo, die zich met kracht tegen de vermindering van de invloed van zijn departement had verzet, trad af.

Uiteraard kreeg het nieuw opgerichte departement het niet voor het zeggen: het mocht het toekomstig beleid slechts uitvoeren, niet vaststel-

leiding van Sjigetada Nisjijima en Koitsjo Kisji). Wij merken hierbij op dat wij Engelse of Indonesische vertalingen van Japanse stukken steeds in het Nederlands zullen weergeven.